

НАРЕДБА № 11 ОТ 22 ОКТОМВРИ 2018 Г. ЗА ЗДРАВНИ НОРМИ И ИЗИСКВАНИЯ ПРИ РАБОТА В СРЕДА НА ЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ

Издадена от министъра на здравеопазването

Обн. ДВ. бр.91 от 2 Ноември 2018г., изм. ДВ. бр.25 от 26 Март 2019г., изм. ДВ. бр.109 от 22 Декември 2020г., изм. и доп. ДВ. бр.40 от 7 Май 2024г.

Раздел I. Общи положения

Чл. 1. (1) С тази наредба се определят здравните норми и изисквания при работа в среда на йонизиращи лъчения.

(2) Наредбата се прилага за всички лица, които работят в среда на йонизиращи лъчения.

Чл. 2. Лицата, които работят в среда на йонизиращи лъчения, подлежат на задължително медицинско наблюдение с оглед предотвратяване на детерминистични ефекти и намаляване вероятността от възникване на стохастични ефекти до ниво, което е практически възможно и приемливо от гледна точка на радиационната защита.

Чл. 3. (1) Задължителното медицинско наблюдение на лицата, които работят в среда на йонизиращи лъчения, включва:

1. оценка на здравословното състояние и медицинската пригодност на лицето да изпълнява конкретни професионални задължения при работа в среда на йонизиращи лъчения;
2. оценка на здравословното състояние на лицето след планирано повишено облъчване;
3. оценка на здравословното състояние на лицето след аварийно облъчване;
4. оценка на здравословното състояние и медицинската пригодност на лицето след констатирано превишаване на някоя от границите на дозите при професионално облъчване.

(2) Медицинското наблюдение по ал. 1, т. 1 се провежда:

1. предварително - преди постъпване на работа в среда на йонизиращи лъчения;
2. периодично - по време на работа в среда на йонизиращи лъчения.

(3) В случаите на ал. 1, т. 2 - 4 органите на държавния здравно-радиационен контрол извършват детайлно проучване на обстоятелствата, довели до превишаване на някоя от границите на дозите, или аварийните обстоятелства и изпращат информацията на лекаря, който извършва медицинското наблюдение на лицето.

(4) Лекарят по ал. 3 осъществява специално медицинско наблюдение, като определя медицинските прегледи и изследвания, които са необходими, и тяхната периодичност.

Чл. 4. Медицинското наблюдение на работещи в среда на йонизиращи лъчения може да продължи и след приключване на трудовата дейност на лицата в среда на йонизиращи лъчения по преценка на лекар с призната специалност "Радиобиология" или "Радиационна хигиена" от Националния център по радиобиология и радиационна защита (НЦРПЗ).

Чл. 5. (1) Медицинското наблюдение на работещите в среда на йонизиращи лъчения се извършва от лекари от НЦРПЗ.

(2) Медицинското наблюдение на работещите в среда на йонизиращи лъчения може да се извършва и от лечебни заведения, които са назначили на трудов договор най-малко:

1. един лекар с придобита специалност "Радиобиология" или "Радиационна хигиена";
2. лекари с придобита специалност, различна от тази по т. 1, необходима за извършване на медицинските прегледи, съгласно чл. 9, ал. 1, чл. 10, ал. 1 и чл. 14, ал. 1, които са преминали обучение по биологично действие на йонизиращите лъчения в НЦРПЗ.

(3) Лечебните заведения по ал. 2 осигуряват възможност за извършване на консултации с квалифициран експерт по радиационна защита, притежаващ удостоверение за правоспособност, издадено по реда на Наредбата за условията и реда за придобиване на професионална квалификация и за реда за издаване на лицензии за специализирано обучение и на удостоверения за правоспособност за използване на ядрената енергия, приета с ПМС № 209 от 2004 г. (ДВ, бр. 74 от 2004 г.).

(4) Лечебните заведения по ал. 2 уведомяват Министерството на здравеопазването при започването на дейност по медицинско наблюдение на лица, които работят в среда на йонизиращи лъчения, като предоставят информация за изпълнение на изискванията на ал. 2 и 3 и за адреса, на който ще бъдат съхранявани личните медицински досиета на работещите в среда на йонизиращи лъчения по чл. 23, ал. 1.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 40 от 2024 г.) Лечебните заведения по ал. 2 най-малко веднъж годишно предоставят информация на НЦРРЗ за проведеното медицинско наблюдение по реда на наредбата по чл. 71, ал. 2 от Закона за здравето.

(6) Министерството на здравеопазването публикува на интернет страницата си списък на лечебните заведения, които осъществяват медицинско наблюдение на лица, които работят в среда на йонизиращи лъчения.

(7) (Нова - ДВ, бр. 40 от 2024 г.) Медицинското наблюдение на лицата, допускани до работа в ядрени централи, се осъществява от наети правоспособни лекари с придобита специалност съгласно приложение № 3 към наредбата и медицински специалисти, организирани в структурно звено в централата.

Чл. 6. (1) Медицинското наблюдение на лицата, които работят в среда на йонизиращи лъчения, приключва със заключение, с което се определя медицинската пригодност на лицето да изпълнява конкретни професионални задължения в среда на йонизиращи лъчения, което може да бъде:

1. годен;
2. годен при определени условия;
3. непригоден.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 40 от 2024 г.) Заключение по ал. 1 се издава от лекар с придобита специалност "Радиобиология" или "Радиационна хигиена", работещ в НЦРРЗ, съответно в лечебно заведение по чл. 5, ал. 2 или в структурно звено по чл. 64, ал. 3, изречение второ от Закона за здравето, по образец съгласно приложение № 1.

(3) В случаите по ал. 1, т. 2 в заключението по ал. 2 се посочват и изискванията за условията, при които лицето не може да изпълнява конкретни професионални задължения в среда на йонизиращи лъчения.

Чл. 7. (1) Заключение по чл. 6, ал. 1 може да се обжалва в 14-дневен срок от неговото получаване пред комисия за медицинска пригодност в НЦРРЗ.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 25 от 2019 г.) Комисията по ал. 1 се определя от директора на НЦРРЗ и се състои най-малко от трима лекари с придобита специалност "Радиобиология" или "Радиационна хигиена". В състава на комисията в зависимост от особеностите на конкретния случай могат да се включват и лекари със съответни медицински специалности, както и членове на експертни съвети по чл. 6а, ал. 1, т. 1 от Закона за здравето.

(3) Комисията по ал. 1 се произнася по жалбите в 14-дневен срок от тяхното получаване с решение, което е окончателно. В решението се определя медицинската пригодност на лицата да изпълняват конкретни професионални задължения в среда на йонизиращи лъчения.

Раздел II. Предварително медицинско наблюдение

Чл. 8. Предварително медицинско наблюдение се провежда на:

1. всички лица, които кандидатстват за работа в среда на йонизиращи лъчения;
2. лицата, които подновяват работа в среда на йонизиращи лъчения след прекъсване за повече от една година.

Чл. 9. (1) Предварителното медицинско наблюдение се осъществява от лекар с придобита специалност "Радиобиология" или "Радиационна хигиена" и включва прегледи и изследвания, посочени в приложение № 2.

(2) Лекарят, осъществяващ предварителното медицинско наблюдение, може да изисква и провеждане на допълнителни медицински прегледи и изследвания извън посочените в приложение № 2, както и становище от квалифицирания експерт по радиационна защита.

Чл. 10. (1) (Изм. - ДВ, бр. 40 от 2024 г.) За лицата, допускани до работа в ядрени централи, предварителното медицинско наблюдение се извършва съгласно приложение № 3.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 40 от 2024 г.) В ядрените централи, в които има създадено структурно звено по чл. 64, ал. 3, изречение второ от Закона за здравето, със заповед на ръководителя на ядрената централа се утвърждават вътрешни правила за организирането и провеждането на предварителното медицинско наблюдение.

Чл. 11. Медицинските противопоказания за работа в среда на йонизиращи лъчения са посочени в приложение № 4.

Чл. 12. (1) За извършване на предварително медицинско наблюдение работодателят или лицето, което кандидатства за постъпване на работа/обучение, подава заявление по образец съгласно приложение № 5 до директора на НЦРРЗ или ръководителя на лечебно заведение по чл. 5, ал. 2.

(2) Когато предварителното медицинско наблюдение се извършва от НЦРПЗ, заявлението по ал. 1 може да бъде подадено и до съответната регионална здравна инспекция (РЗИ) с отдел "Радиационен контрол", на територията на която осъществява дейност работодателят.

(3) Отдел "Радиационен контрол" на съответната РЗИ проверява подадените заявления и приложенията към тях и изготвя съгласувано с НЦРПЗ график за преглед на лицата, кандидатстващи за работа в среда на йонизиращи лъчения. Прегледът се осъществява на територията на съответната РЗИ от лекар с придобита специалност "Радиобиология" или "Радиационна хигиена" от НЦРПЗ, който издава и заключението за медицинска пригодност.

(4) Преди извършване на прегледа по ал. 3, по указание на лекаря с придобита специалност "Радиобиология" или "Радиационна хигиена" от НЦРПЗ, на лицето се провеждат медицинските изследвания и прегледи от специалистите по приложение № 2, съответно приложение № 3, като резултатите от тях и съответните заключения се нанасят в карта за медицински преглед съгласно приложение № 6. Картата се представя в отдел "Радиационен контрол" на съответната РЗИ преди определената дата за преглед според графика по ал. 3.

Раздел III. Периодично медицинско наблюдение

Чл. 13. Периодичното медицинско наблюдение се провежда за:

1. откриване на предболестни състояния, ранни симптоми и/или начални стадии на професионални болести, противопоказни за работа в среда на йонизиращи лъчения;
2. своевременно откриване на промени в здравословното състояние и начални стадии на заболявания от общ характер;
3. оценка на пригодността на работещия за изпълнение на конкретна професионална дейност;
4. оценка на предприетите мерки за защита здравето на работещите.

Чл. 14. (1) Периодичното медицинско наблюдение на работещи в среда на йонизиращи лъчения се извършва най-малко веднъж годишно от лекар с придобита специалност "Радиобиология" или "Радиационна хигиена" и включва прегледи и изследвания, посочени в приложение № 7.

(2) Лекарят, осъществяващ периодичното медицинско наблюдение, може да изисква и провеждане на допълнителни медицински прегледи и изследвания извън посочените в приложение № 7.

(3) Лекарят, осъществяващ периодично медицинско наблюдение в лечебните заведения по чл. 5, ал. 2, изисква при необходимост и становище от квалифицирания експерт по радиационна защита за конкретно установените данни от професионално облъчване, посочени в радиационния паспорт по чл. 16, и данните от оценката на условията на труд за всяко работно място.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 40 от 2024 г.) Периодичното медицинско наблюдение на лицата, допускани до работа в ядрени централи, се извършва най-малко веднъж годишно и включва прегледи и изследвания, посочени в приложение № 3.

(4а) (Нова - ДВ, бр. 40 от 2024 г.) В ядрените централи, в които има създадено структурно звено по чл. 64, ал. 3, изречение второ от Закона за здравето, със заповед на ръководителя на ядрената централа се утвърждават вътрешни правила за организирането и провеждането на периодичното медицинско наблюдение.

(5) В зависимост от професионалния риск и здравословното състояние на работещия лекарят, осъществяващ медицинското наблюдение, може да определи и по-кратък срок за провеждане на периодичните прегледи от посочения в ал. 1 и 4, като отрази това в заключението за медицинска пригодност.

Чл. 15. (1) Работодателят осигурява провеждането на периодичното медицинско наблюдение на работещите в среда на йонизиращи лъчения, като подава писмено заявление по образец съгласно приложение № 5 до директора на НЦРПЗ или ръководителите на лечебните заведения по чл. 5, ал. 2. Към заявлението се прилага списък на лицата, подлежащи на периодично медицинско наблюдение, и данни от оценката на условията на труд за всяко работно място.

(2) Когато периодичното медицинско наблюдение се извършва от НЦРПЗ, заявлението по ал. 1 може да бъде подадено и до съответната регионална здравна инспекция (РЗИ) с отдел "Радиационен контрол", на територията на която осъществява дейност работодателят по реда на чл. 12.

(3) Работодателят осигурява своевременното явяване на лицата, които подлежат на периодично медицинско наблюдение, по предварително съгласувания график.

(4) Резултатите от периодичното медицинско наблюдение се нанасят в карта за медицински преглед съгласно приложение № 6.

Чл. 16. (1) При явяване на преглед лицето, работещо в среда на йонизиращи лъчения от категория А, категоризирано съгласно чл. 63 от Наредбата за радиационна защита, приета с ПМС № 20 от 2018 г. (ДВ, бр. 16 от 2018 г.), представя радиационен паспорт съгласно приложение № 8.

(2) В радиационния паспорт отговорникът по радиационна защита, определен със заповед на ръководителя на предприятието, нанася данните за индивидуалното лъчево натоварване на лицето.

Чл. 17. (1) По изключение и въз основа на оценката на риска конкретните условия на труд и данните за здравословното състояние на работещия от предходния предварителен или периодичен медицински преглед лекарят с призната специалност "Радиобиология" или "Радиационна хигиена", осъществяващ медицинското наблюдение на лицето, може да реши и да издаде заключение за медицинска пригодност само въз основа на представена медицинска документация, за което уведомява работодателя.

(2) В случаите по ал. 1 в определения от лекаря, осъществяващ медицинското наблюдение, срок лицето представя карта за медицински преглед съгласно приложение № 6, която задължително съдържа резултатите от прегледи и съответните заключения на лекар със специалност "Вътрешни болести" или "Обща медицина", "Нервни болести", "Очни болести", "Акушерство и гинекология" с изследване на цитонамазка (за жените), както и заключения от други специалисти по преценка на лекаря по ал. 1.

(3) Издаването на заключение по реда на ал. 1 и 2 не се допуска за повече от три поредни периодични медицински прегледа.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 40 от 2024 г.) Алинеи 1 - 3 не се прилагат по отношение на лицата, допускани до работа в ядрени централи.

Чл. 18. (1) Когато е необходимо да се извършат допълнителни консултации и/или изследвания за уточняване на диагнозата на лицата, работещи в среда на йонизиращи лъчения, лекарят, осъществяващ медицинското наблюдение, ги насочва към общопрактикуващия им лекар, който осъществява исканата консултация и/или изследване.

(2) До уточняване на диагнозата на лицата по ал. 1 по преценка на лекаря, осъществяващ медицинското наблюдение, лицето се извежда от среда на йонизиращи лъчения.

Чл. 19. (1) Резултатите от периодичното медицинско наблюдение се съобщават лично на лицето.

(2) Работодателят може да бъде информиран само за медицинската пригодност на лицето да работи в среда на йонизиращи лъчения.

Чл. 20. Медицински преглед на лицата в случаите по чл. 3, ал. 1, т. 2 се извършва от лекар със специалност "Радиобиология" или "Радиационна хигиена" преди и след планирано повишено облъчване.

Чл. 21. Медицинското наблюдение на лицата, пострадали от радиационен инцидент или радиационна авария, се извършва по реда на наредбата по чл. 65, ал. 1, т. 1 от Закона за здравето.

Чл. 22. Националният център по радиобиология и радиационна защита може да организира провеждането на периодично медицинско наблюдение или скрининг на здравословното състояние на работещи в контролирани зони и с високоактивни източници в случаите, когато анализите на данните от дозиметричния контрол или данните от оценката на условията на труд установят, че работещите са потенциално изложени на риск от повишено облъчване.

Раздел IV. Медицинска документация

Чл. 23. (1) (Изм. - ДВ, бр. 40 от 2024 г.) Резултатите от медицинското наблюдение на работещия се събират в лично медицинско досие на лицето, съхранявано от НЦРРЗ, съответната РЗИ по чл. 12, ал. 2, или от лечебните заведения по чл. 5, ал. 2, или от структурното звено по чл. 64, ал. 3, изречение второ от Закона за здравето, докато лицето навърши или би навършило 75-годишна възраст, но не по-малко от 30 години след приключване на трудовата дейност в среда на йонизиращи лъчения.

(2) Лечебните заведения по чл. 5, ал. 2 са длъжни да уведомят Министерството на здравеопазването и НЦРРЗ в случай, че преустановят дейността си по тази наредба, и да предадат на НЦРРЗ наличните при тях медицински досиета.

(3) За предаването на досиетата се съставя приемно-предавателен протокол, подписан от представител на лечебното заведение и представител на НЦРРЗ, и се уведомяват работодателите на лицата, чиито досиета се предават в НЦРРЗ.

Раздел V.
Психофизиологични и психологични изследвания
(Нов - ДВ, бр. 40 от 2024 г.)

Чл. 24. (Нов - ДВ, бр. 40 от 2024 г.) (1) Психофизиологични и психологични изследвания се извършват за оценка на професионално значимите качества на лицата по ал. 2 и за издаване на заключение за психофизиологична и психологична пригодност.

(2) На психофизиологични и психологични изследвания подлежат:

1. кандидати за назначаване на операторски длъжности и служители на операторски длъжности;
2. лицата по чл. 64, ал. 2, т. 1, букви "а" и "б" от Закона за безопасното използване на ядрената енергия;
3. лицата по чл. 21, ал. 1 от Наредбата за условията и реда за придобиване на професионална квалификация и за реда за издаване на лицензии за специализирано обучение и на удостоверения за правоспособност за използване на ядрената енергия (ДВ, бр. 74 от 2004 г.).

(3) Психофизиологични и психологични изследвания се извършват от психолози, притежаващи висше образование, с образователно-квалификационна степен "магистър" от професионално направление "Психология", които са преминали обучение за провеждане на психофизиологични и психологични изследвания, включващо провеждане на тестове, интерпретация на резултатите, поставяне на съответната оценка и изготвяне на обосновано заключение.

(4) Професионално значимите качества, методите и инструментите за тяхното оценяване, видовете психофизиологични и психологични изследвания и процедурата за тяхното провеждане са определени в приложение № 9.

Чл. 25. (Нов - ДВ, бр. 40 от 2024 г.) (1) След приключване на психофизиологичните и психологичните изследвания се издава заключение за психофизиологична и психологична пригодност по образец съгласно приложение № 10.

(2) Заключението за психофизиологична и психологична пригодност е изходният документ от изследването, който представлява обосновано и аргументирано становище на психолога, провел изследването, за психофизиологичната и психологичната пригодност на кандидата/служителя да заеме/да продължи да заема съответната длъжност. Заключението за психофизиологична и психологична пригодност отговаря на изискванията по приложение № 9.

(3) Срокът на валидност на издаденото заключение за психофизиологична и психологична пригодност е 6 месеца.

Чл. 26. (Нов - ДВ, бр. 40 от 2024 г.) (1) На лицата, с които са проведени психофизиологични и психологични изследвания за явяване на изпит пред Квалификационна изпитна комисия на Агенцията за ядрено регулиране (АЯР) или пред Квалификационна изпитна комисия на АЕЦ с резултат "Отговаря на изискванията", се издава служебна бележка по образец съгласно приложение № 11.

(2) Служебната бележка съдържа заключението от проведеното изследване относно това дали лицето отговаря/не отговаря на психофизиологичните изисквания за съответната дейност и критериите за психофизиологичен подбор за длъжността и дали може/не може да бъде допуснато до изпит пред Квалификационна изпитна комисия на АЯР или пред Квалификационна изпитна комисия на АЕЦ.

Чл. 27. (Нов - ДВ, бр. 40 от 2024 г.) Документацията от проведените психофизиологични и психологични изследвания се съхранява в личното досие на лицето от работодателя, до което имат достъп само психолозите, които извършват изследванията.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на тази наредба:

1. "Аварийно облъчване" е по смисъла на § 1, т. 2 от допълнителните разпоредби на Наредбата за радиационна защита.
2. "Граница на дозата" е по смисъла на § 1, т. 11 от допълнителните разпоредби на Наредбата за радиационна защита.
3. "Детерминистичен ефект" е по смисъла на § 1, т. 13 от допълнителните разпоредби на Наредбата за радиационна защита.

4. (доп. - ДВ, бр. 40 от 2024 г.) "Лица, които работят в среда на йонизиращи лъчения" са професионално облъчвани лица по смисъла на § 1, т. 33 от допълнителните разпоредби на Наредбата за радиационна защита, в т.ч. и лицата, допускани до работа в ядрени централи.
5. "Планирано повишено облъчване" е по смисъла на § 1, т. 27 от допълнителните разпоредби на Наредбата за радиационна защита.
6. "Професионално облъчване" е по смисъла на § 1, т. 32 от допълнителните разпоредби на Наредбата за радиационна защита.
7. "Среда на йонизиращо лъчение" е:
- а) работно място, в което се използва източник или източници на йонизиращо лъчение и където самостоятелно заето или работещо за работодател лице, стажант или студент е подложен или е възможно да бъде подложен на професионално облъчване от използваните източници на йонизиращо лъчение по време на изпълнение на своите професионални задължения, обучение или инструктаж;
- б) работно място, в което средногодишната обемна активност на радон надвишава референтното ниво или в случай на гама-облъчване, когато трябва да се прилагат изискванията за ситуация на планирано облъчване.
8. "Стохастичен ефект" е по смисъла на § 1, т. 44 от допълнителните разпоредби на Наредбата за радиационна защита.

§ 2. Наредбата въвежда изисквания на Директива 2013/59/Евратом на Съвета от 5 декември 2013 г. за определяне на основни норми на безопасност за защита срещу опасностите, произтичащи от излагане на йонизиращо лъчение и за отмяна на директиви 89/618/Евратом, 90/641/Евратом, 96/29/Евратом, 97/43/Евратом и 2003/122/Евратом ("Официален вестник" на Европейския съюз, L 13, 17.01.2014 г.).

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 3. Започналите до влизането в сила на тази наредба процедури за издаване на заключение за оценка на медицинска пригодност се довършват по досегашния ред.

§ 4. Заключение за оценка на медицинската пригодност, издадени до влизането в сила на тази наредба, запазват действието си до изтичане на срока, за който са издадени.

§ 5. Наредбата се издава на основание чл. 65, ал. 1, т. 4 от Закона за здравето и отменя Наредба № 29 от 2005 г. за здравни норми и изисквания при работа в среда на йонизиращи лъчения (ДВ, бр. 78 от 2005 г.).

§ 6. (1) Контролът по изпълнението на наредбата се извършва от органите на държавния здравно-радиационен контрол.

(2) Националният център по радиобиология и радиационна защита осъществява методическа помощ на лечебните заведения по отношение на медицинското наблюдение на лицата, работещи в среда на йонизиращи лъчения.

§ 7. Министърът на здравеопазването дава указания по прилагането на наредбата.

Преходни и Заключителни разпоредби КЪМ НАРЕДБА ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАРЕДБА № 32 ОТ 2005 Г. ЗА УСЛОВИЯТА И РЕДА ЗА ИЗВЪРШВАНЕ НА ИНДИВИДУАЛЕН ДОЗИМЕТРИЧЕН КОНТРОЛ НА ЛИЦАТА, РАБОТЕЩИ С ИЗТОЧНИЦИ НА ЙОНИЗИРАЩИ ЛЪЧЕНИЯ

(ОБН. - ДВ, БР. 109 ОТ 2020 Г.)

§ 25. Издадените към момента на влизането в сила на тази наредба радиационни паспорти на работещи в среда на йонизиращи лъчения запазват валидността си.

Приложение № 1 към чл. 6, ал. 2

.....
.....
наименование на здравното/лечебното заведение

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

за медицинска пригодност за работа в среда на йонизиращи лъчения

Въз основа на извършените медицински прегледи и изследвания съгласно изискванията на Наредба № 11 от 2018 г. за здравни норми и изисквания при работа в среда на йонизиращи лъчения определям:

ИМЕ, ПРЕЗИМЕ И ФАМИЛИЯ

ЗАКЛЮЧЕНИЕ*

1. ....
2. ....
.....

—
*Посочва се едно от следните заключения: "годен"/"годен при определени условия"/"непригоден". Когато заключението е "годен при определени условия", се посочват и конкретните условия, при които не може да се работи.

Настоящото заключение за медицинска пригодност важи до: ....., за работа в среда на йонизиращи лъчения в .....

ИМЕ И ПОДПИС НА ЛЕКАРЯ, ИЗДАЛ ЗАКЛЮЧЕНИЕТО:

.....
.

Дата: .....

Приложение № 2 към чл. 9, ал. 1

Видове прегледи и изследвания при предварително медицинско наблюдение за работещи в среда на йонизиращи лъчения

Медицински прегледи от специалист	Задължителни медицински изследвания	Медицински изследвания по показания
-----------------------------------	-------------------------------------	-------------------------------------

1. Вътрешни болести или обща медицина.		
2. Нервни болести.		
3. Хирургия. ¹		
4. Очни болести. ²	1. Изследване на кръвна картина: хемоглобин; брой еритроцити; брой левкоцити с диференциално броене (ДКК); брой тромбоцити; СУЕ.	1. Клиникохимични изследвания.
5. Ушно-носно-гърлени болести. ¹		2. Цитогенетични изследвания.
6. Кожни и венерически болести. ¹	2. Изследване на урина: химично изследване и седимент.	3. Целотелесна активност за работещи с открити източници.
7. Акушерство и гинекология.	3. ЕКГ.	4. Други изследвания.
8. Психиатрия.		
9. Радиобиология или радиационна хигиена.		

¹Прегледите от лекари с призната специалност "Хирургия", "Ушно-носно-гърлени болести" и "Кожни и венерически болести" се извършват по преценка на лекаря с придобита специалност "Радиобиология" или "Радиационна хигиена".

²Прегледът от специалист по очни болести трябва да включва и данни за зрителна острота, прозрачност на лещи, очни дъна и цветоусещане.

Приложение № 3 към чл. 10, ал. 1

Видове прегледи и изследвания при предварително и периодично медицинско наблюдение за работещи в атомни електроцентрали

Медицински прегледи от специалист	Задължителни медицински изследвания	Медицински изследвания по показания
1. Вътрешни болести или обща медицина.	1. Изследване на кръвна картина: хемоглобин; брой еритроцити; брой левкоцити с диференциално броене (ДКК); брой тромбоцити; СУЕ.	1. Клиникохимични изследвания.
2. Нервни болести.		2. Цитогенетични изследвания.
3. Хирургия.		3. Целотелесна активност за работещи с открити източници.
4. Очни болести. ¹	2. Изследване на урина: химично изследване и седимент.	4. Други изследвания.
5. Ушно-носно-гърлени болести.	3. ЕКГ.	

6. Кожни и венерически болести.		
7. Акушерство и гинекология.		
8. Психиатрия.		
9. Радиобиология или радиационна хигиена.		

¹Прегледът от специалист по очни болести трябва да включва и данни за зрителна острота, прозрачност на лещи, очни дъна и цветоусещане.
Приложение № 4 към чл. 11

Медицински противопоказания за работа в среда на йонизиращи лъчения

1. Всички заболявания на кръвта и кръвотворните органи. Левкемии, лимфоми и хеморагични диатези.¹

2. Трайни изменения на състава на периферната кръв:

Брой левкоцити	под $4,5 \cdot 10^9$	за започващи работа в среда на йонизиращи лъчения
	под $4 \cdot 10^9$	за работещи в среда на йонизиращи лъчения
	над $10,5 \cdot 10^9$	за започващи работа и за работещи в среда на йонизиращи лъчения
Брой еритроцити	под $4 \cdot 10^{12}$	за мъже
	под $3,5 \cdot 10^{12}$	за жени
	над $6 \cdot 10^{12}$	за мъже и жени
Хемоглобин	под 130 g/l	за мъже, започващи работа в среда на йонизиращи лъчения
	под 120 g/l	за мъже, работещи в среда на йонизиращи лъчения
	под 120 g/l	за жени, започващи работа в среда на йонизиращи лъчения
	под 110 g/l	за жени, работещи в среда на йонизиращи лъчения
	над 180 g/l	за мъже
	над 160 g/l	за жени

Тромбоцити	под $150 \cdot 10^9$ и над $450 \cdot 10^9$	
Диференциална кръвна картина (абсолютни стойности):		
<i>Показател</i>	<i>Под</i>	<i>Над</i>
Щаб	-	$0,6 \cdot 10^9$
Сегм	$2,5 \cdot 10^9$	$6 \cdot 10^9$
Ео	-	$0,7 \cdot 10^9$
Мо	$0,2 \cdot 10^9$	$0,10 \cdot 10^9$
Ли	$1,2 \cdot 10^9$	$3,8 \cdot 10^9$
Ба	-	$0,2 \cdot 10^9$

3. Всички злокачествени заболявания. За лица, третирани в миналото по повод злокачествени заболявания, преценката е индивидуална.¹

4. Всички предракови заболявания и доброкачествени тумори, затрудняващи носенето на защитно облекло и тоалет на кожата.¹

5. Тежки и продължителни заболявания на ендокринните жлези и болести на обмяната с трайно нарушение на функциите.

6. Декомпенсирани заболявания на сърдечно-съдовата система.²

7. Хронични заболявания на белите дробове.²

8. Заболявания на стомашно-чревния тракт, черния дроб и жлъчните пътища с чести рецидиви или трайно нарушение на функцията.¹

9. Хронични заболявания на пикочо-половата система със значително нарушение на функциите.¹

10. Системни хронични заболявания на съединителната тъкан, ставите, мускулите и сухожилията с трайно нарушение на двигателната активност.¹

11. Изменения на гръбначния стълб, таза и крайниците със значително ограничение на функциите.

12. Лъчева болест и локални лъчеви поражения.¹

13. Психични заболявания.¹

14. Епилепсия.¹

15. Наркомании и токсикомании.¹

16. Декомпенсирани неврози.¹

17. Заболявания на централната и периферната нервна система с траен неврологичен и функционален дефицит.¹
18. Заболявания на вегетативната нервна система с изразени трайни разстройства.¹
19. Изразени остатъчни явления от закрити и открити травми на черепа.¹
20. Хронични често рецидивиращи, прогресиращи заболявания на зрителния анализатор (включително глаукома и катаракта).¹
21. Намаление на остротата на зрението от всякакъв произход под 0,8 с корекция на по-добре виждащото око и по-малко от 0,5 с корекция на по-слабо виждащото - общо 1,3.¹
22. Далтонизъм - негодни за работа с цветна светлинна сигнализация.
23. Хронични и често рецидивиращи, прогресиращи заболявания на ухото, слуховия нерв, гърлото, носа и устата, неврит на слуховия нерв, отосклероза, хроничен отит с намаление на слуха. Глухота.
24. Вестибулопатии.¹
25. Хронични разпространени заболявания на кожата, които са нелечими или трудно лечими (дерматити, екземи, невродермити, псориазис и др.), непозволяващи носене на специално облекло.¹
26. Всички форми на туберкулоза.¹
27. СПИН.¹
28. Други често рецидивиращи инфекциозни и паразитни заболявания.
29. Лица с признати професионални заболявания.
30. Физиологични състояния в съответствие с Наредбата за радиационна защита:
  - 30.1. лица от 16- до 18-годишна възраст се допускат в среда на йонизиращи лъчения само за обучение;
  - 30.2. бременност и период на лактация.

---

¹Лицата с посочените заболявания са непригодни за първоначално започване на работа в среда на йонизиращи лъчения. При вече работещи всеки конкретен случай се преценява индивидуално.

²Във всички случаи на работа, налагаща носенето на специално облекло, натоварващо допълнително дихателната или сърдечно-съдовата система, лицата със заболявания на тези системи са непригодни за работа.

Приложение № 5 към чл. 12, ал. 1

ДО

ДИРЕКТОРА НА НЦРРЗ/ РЪКОВОДИТЕЛ НА ЛЕЧЕБНО ЗАВЕДЕНИЕ....

ЗАЯВЛЕНИЕ

**за провеждане на медицинско наблюдение на работещ в среда на йонизиращи
лъчения**

От:

.....
.....

*(наименование на юридическото лице - работодател, или трите имена на лицето,
кандидатстващо за работа в среда на йонизиращи лъчения)*

Адрес: .....
.....

Телефонен

номер: .....
.....

Имейл

адрес: .....
.....

Отговорник по радиационна безопасност (за
работещи): .....

.....
.....

(име, презиме и фамилия, телефон)

УВАЖАЕМИ Г-Н/Г-ЖО ДИРЕКТОР,

Моля, да бъде извършено медицинско наблюдение и издадено заключение за
медицинска пригодност за работа в среда на йонизиращи лъчения:

Предварително, за кандидатстване/постъпване на работа/обучение в среда на йонизиращо лъчение на длъжност ..... В .....;

Периодично, за продължаване на работа/обучение в среда на йонизиращо лъчение на длъжност ..... В .....

Прилагам: Списък на лицата, работещи в среда на йонизиращи лъчения, с трите им имена, професията и длъжността (когато заявлението се подава от работодателя).

С уважение:

(име, подпис и печат)

Приложение № 6 към чл. 12, ал. 4

КАРТА ЗА МЕДИЦИНСКИ ПРЕГЛЕД

на работещ в среда на йонизиращи лъчения

Вид на прегледа	Предварителен		Периодичен	
Име		Презиме		
Фамилия		дата на раждане		
ЕГН/ЛНЧ		националност		
Семейно положение	неженен	женен	разведен	вдовец
Деца				
Постъпва на работа във:				
На длъжност:				
Постоянен адрес:				
Адрес по местоживееене:				

Телефон за връзка:	
Електронна поща:	
Месторабота:	
Длъжност:	

Фамилна анамнеза:
Минала анамнеза (наследствени, вродени, инфекциозни, хирургически заболявания, злополуки, отравяния и др.):

Професионален маршрут		
образование		професия
Професии в миналото		
Общ трудов стаж		
Предприятие	Заемана длъжност	Трудов стаж в среда на йонизиращи лъчения

Еквивалентна доза на облъчване за предходната година (mSv)	
От външно облъчване:	От вътрешно облъчване:

Кумулативна доза (за целия трудов стаж в mSv):

Минала анамнеза (наследствени, вродени, инфекциозни, хирургически заболявания, злополуки, отравяния и др.):

Вредни навици

Тютюнопушене		Алкохол		Кафе		Сол		Наднормено тегло	
ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ	ДА	НЕ

Оплаквания в момента:

Резултати от медицинския преглед:

Вътрешни болести или обща медицина			
Нервни болести			
Хирургия			
Очни болести		ЛО	ДО
	Визус		
	Прозрачност на леща		
	Очни дъна		
	Цветоусещане		

Ушно-носно-гърлени болести	
Кожни и венерически болести	
Акушерство и гинекология	
Психиатрия	
Радиобиология или радиационна защита	
Други прегледи, консултации и изследвания	

Извършени лабораторни изследвания на кръв		
<i>Показател</i>	<i>Референтна стойност</i>	<i>Резултат</i>
Левкоцити	$4,5 \cdot 10^9 - 10,5 \cdot 10^9$ <i>за започващи работа в среда на йонизиращи лъчения</i>	
	$4,0 \cdot 10^9 - 10,5 \cdot 10^9$ <i>за работещи в среда на йонизиращи лъчения</i>	
Еритроцити	<i>мъже</i> - $4 \cdot 10^{12} - 6 \cdot 10^{12}$	
	<i>жени</i> - $3,5 \cdot 10^{12} - 6 \cdot 10^{12}$	
Хемоглобин	<i>мъже</i> - 130 - 180 g/l <i>за започващи работа в среда на йонизиращи лъчения</i>	
	<i>жени</i> - 120 - 160 g/l <i>за започващи работа в среда на йонизиращи лъчения</i>	
	<i>мъже</i> - 120 - 180 g/l <i>за работещи в среда на йонизиращи лъчения</i>	

	<i>жени - 110 - 160 g/l</i>		
	<i>за работещи в среда на йонизиращи лъчения</i>		
Тромбоцити	<i>под 150.10⁹ и</i>		
	<i>над 450.10⁹</i>		
Диференциална кръвна картина (абсолютни стойности):			
<i>Показател</i>	<i>Под</i>	<i>Над</i>	<i>Резултат</i>
Щаб	-	0,6.10 ⁹	
Сегм	2,5.10 ⁹	6.10 ⁹	
Ео	-	0,7.10 ⁹	
Мо	0,2.10 ⁹	0,10.10 ⁹	
Ли	1,2.10 ⁹	4,0.10 ⁹	
Ба	-	0,2.10 ⁹	

Медицинско заключение:

Клинично здрав

Диагноза

Заключение за годност за работа в среда на йонизиращи лъчения:

Годен

Годен при определени условия

Непригоден

Временно/трайно противопоказан за работа в среда на йонизиращи лъчения - посочва се съответната причина или заболяване съгласно приложение № 4 към чл. 11 от Наредба № 11 от 2018 г. за здравни норми и изисквания при работа в среда на йонизиращи лъчения:

Други предложени/препоръки:

Име на лекаря, дал заключението:

Дата:	Подпис:
ДАТА НА ВАЛИДНОСТ НА ЗАКЛЮЧЕНИЕТО:	

Приложение № 7 към чл. 14, ал. 1

Видове прегледи и изследвания при периодично медицинско наблюдение за работещи в среда на йонизиращи лъчения			
Медицински прегледи от специалист	Задължителни медицински изследвания	Медицински изследвания по показания	Медицински прегледи по показания
Радиобиология или радиационна хигиена	1. Изследване на кръвна картина: хемоглобин; брой еритроцити; брой левкоцити с диференциално броене (ДКК); брой тромбоцити; СУЕ. 2. Изследване на урина: химично изследване и седимент.	1. Клиникохимични изследвания. 2. Цитогенетични изследвания. 3. Целотелесна активност за работещи с открити източници. 4. Други изследвания.	1. Нервни болести. 2. Хирургия. 3. Очни болести. ¹ 4. Ушно-носно-гърлени болести. 5. Кожни и венерически болести. 6. Акушерство и гинекология.

¹Прегледът от специалист по очни болести за дефектоскописти и специалисти в медицината, използващи йонизиращи лъчения при инвазивни процедури, извършващи манипулации под скопичен контрол и работещи пряко с открити източници, трябва да включва и данни за зрителна острота, прозрачност на лещи, очни дъна и цветоусещане.

Приложение № 8 към чл. 16, ал. 1

(Изм. - ДВ, бр. 109 от 2020 г.)

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
МИНИСТЕРСТВО НА ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
РАДИАЦИОНЕН ПАСПОРТ

на работещ в среда на йонизиращи лъчения от категория А		
Име		Снимка
Презиме		
Фамилия		
Дата на раждане		
Място на раждане		Подпис на лицето:
ЕГН/ЛНЧ		

Наименование и адрес на институцията, която издава радиационния паспорт:

.....
 .....

Телефон: ....., факс:

.....

Настоящият радиационен паспорт е валиден

до: .....

Име и длъжност на лицето издало радиационния паспорт:

.....
 .....

Дата: .....

Подпис и печат:

.....

Адресна регистрация на лицето, работещо в среда на йонизиращи лъчения:

.....
 .....

.....
 .....

Служебен телефон: ....., домашен телефон:

.....

Промени в адресната регистрация:

.....
 .....

.....
 .....

Служебен телефон: ....., домашен телефон:

.....

.....

.....

.....

.....

Служебен телефон: ....., домашен телефон:

.....

Месторабота:

Предприятие:

.....

.....

Адрес на

предприятието: .....

.....

Телефон за

връзка: .....

.....

Заемана

длъжност: .....

.....

Постъпил на: ....., напуснал на:

.....

Работодател: ....., Работодател:

.....

печат) (подпис и

(подпис и печат)

Предприятие:

.....

.....

Адрес на

предприятието: .....

.....

Телефон за
връзка: .....
.....

Заемана
длъжност: .....
.....

Постъпил на: ....., напуснал на:
.....

Работодател: ....., Работодател:
.....

(подпис и ..... *печат)*
(подпис и печат)

Командировки в среда на йонизиращи лъчения:

Къде .....
.....

За периода от ..... до .....
.....

Разрешена доза за срока на командировката (mSv): Получена доза за срока на
командировката (mSv):

.....
.....

Име и подпис на командировация: ..... Име и подпис на командировация:
.....
.....

Командировки в среда на йонизиращи лъчения:

Къде .....
.....

За периода от .....
до .....

Разрешена доза за срока на командировката (mSv): Получена доза за срока на
командировката (mSv):

.....
 .....
 Име и подпис на командировация: Име и подпис на командировация:
 .....
 .....
 .....
 .....

Командировки в среда на йонизиращи лъчения:

Къде .....

За периода от .....
 до .....

Разрешена доза за срока на командировката (mSv): Получена доза за срока на командировката (mSv):

.....
 .....
 Име и подпис на командировация: Име и подпис на командировация:
 .....
 .....

Медицинско заключение за годност за работа в среда на йонизиращи лъчения:

Дата	Медицинско заключение	Име и подпис на лекаря	Важи до:

Дадени препоръки:

.....
 .....
 .....
 .....
 .....

Данни за трудовия стаж в среда на йонизиращи лъчения и получени дози преди издаване на настоящия радиационен паспорт:

Предприятие	Заемана длъжност	Трудов стаж в среда на йонизиращи лъчения

Общ трудов стаж в среда на йонизиращи лъчения: .....

Сумарна ефективна доза (mSv): .....

Годишни ефективни дози (mSv) за последните пет години:
 .....
 .....

Име и подпис на отговорника по радиационна защита:
 .....
 .....

Индивидуални дози на облъчване:

Година/ тримесечие	Доза от външно гама- лъчение (mSv)	Доза от вътрешно гама- лъчение (mSv)	Доза от друго лъчение (mSv)	ЕфД (mSv)	Име и подпис на отговорника по радиационна защита	Забележки
I						
II						
III						
IV						
Годишна сума						

Методи за определяне на дозата от външно гама-лъчение:
 .....
 .....

Метод за определяне на дозата от вътрешно гама-лъчение:

.....
.....

Метод за определяне на дозата от друго лъчение:

.....
.....

Случай на превишаване на планираното облъчване

Период на регистрация	Отчетена доза (mSv)	Причина	Мерки за компенсиране на облъчването в бъдеще	Име и подпис на отговорника по радиационна защита

Проведени курсове за обучение по радиационна защита:

Тема: .....
.....

Дата: .....

Ниво: .....

Цел: .....
.....

Обучаваща организация: .....
.....

Адрес: .....
.....

Заключение: .....
.....

.....
.....

Име и подпис на отговорника по радиационна
защита: .....

Тема: .....
.....

Дата: .....
Ниво: .....

Цел: .....
.....

Обучаваща
организация: .....
.....

Адрес: .....
.....

Заключение: .....
.....
.....
.....

Име и подпис на отговорника по радиационна
защита: .....

Приложение № 9 към чл. 24, ал. 4 и чл. 25, ал. 2

(Ново - ДВ, бр. 40 от 2024 г.)

Професионално значими качества, методи и инструменти за тяхното оценяване, видове
психофизиологични и психологични изследвания и процедура за тяхното провеждане

I. Професионално значими качества.

1. Професионално значимите качества се групират в следните категории:

- 1.1. психофизиологични качества;
- 1.2. интелигентност, мислене и вземане на решения;
- 1.3. устойчивост на стрес;
- 1.4. психични, емоционални и поведенчески отклонения;
- 1.5. морална и социална зрялост.

2. Необходим и достатъчен набор от професионално значими качества, оценявани чрез
психофизиологично и психологично изследване:

- 2.1. Психофизиологични качества:
  - 2.1.1. способност за бързи и точни сензомоторни реакции;
  - 2.1.2. внимание;
  - 2.1.3. краткосрочна памет;
  - 2.1.4. способност за бърза адаптация към промяна в контекста и ситуацията.
- 2.2. Интелигентност, мислене и вземане на решения:
  - 2.2.1. абстрактно-логическо мислене, аналитични способности;
  - 2.2.2. адекватна оценка на динамичния риск и вземане на разумни решения.
- 2.3. Устойчивост на стрес.
- 2.4. Психични, емоционални и поведенчески отклонения:
  - 2.4.1. склонност към физическа агресия, лош контрол над гнева;

- 2.4.2. склонност към противопоставяне и липса на респект към авторитети;
- 2.4.3. враждебни нагласи, проблемни взаимоотношения, неумение за разрешаване на конфликти;
- 2.4.4. манипулативност, ненадеждност, липса на респект към етични норми и организационни правила;
- 2.4.5. демонстративност, раздразнителност, завишена самооценка, склонност към импулсивни действия и решения;
- 2.4.6. емоционална лабилност;
- 2.4.7. затвореност, ниска общителност, склонност към самоизолация, лоши социални умения;
- 2.4.8. необичайни мисли и преживявания, индикатори за сериозна психична дезадаптация;
- 2.4.9. наличие на суицидни идеи или намерения;
- 2.4.10. склонност към злоупотреба с алкохол или употреба на наркотици.
- 2.5. Морална и социална зрялост:
- 2.5.1. разбиране и спазване на правила и норми;
- 2.5.2. честност;
- 2.5.3. отношение към кражби и злоупотреби;
- 2.5.4. устойчива мотивация;
- 2.5.5. преценка на собствените възможности;
- 2.5.6. дисциплинираност;
- 2.5.7. респект към другите.

II. Методите/инструментите за оценка са компютърно администрирани тестове за психофизиологични и интелектуални способности и личностни въпросници, както следва:
Таблица 1. Професионално значими качества и методи за оценяването им

1. Интелигентност, мислене и вземане на решения	
Абстрактно-логическо мислене, аналитични способности	ART - Тест за оценка на абстрактно-логическото мислене
Адекватна оценка на динамичния риск и вземане на разумни решения	RISIKO - Тест за оценка на склонност към поемане на риск
2. Психофизиологични качества	
Способност за бързи и точни сензомоторни реакции	RT - Тест за оценка на сложна сензомоторна реакция
Внимание	ДАКТ - Тест за оценка на селективното внимание и на скорост и точност на възприятието
	SIGNAL - Тест за откриване на сигнали в разсейващ контекст
Краткосрочна памет	VISGED - Тест за оценка на краткосрочната визуална памет
Способност за бърза адаптация към промяна в условията	SWITCH - Превключване между задачи (когнитивна гъвкавост)
3. Устойчивост на стрес	
Способност за поддържане на устойчиво изпълнение в стресови ситуации	BACO - Тест за оценка на стабилността на изпълнението в условия на времеви натиск и препятствия пред планирани действия
4. Психични, емоционални и поведенчески отклонения	

<p>Склонност към физическа агресия, лош контрол на гнева</p> <p>Склонност към противопоставяне и липса на уважение към авторитети</p> <p>Враждебни нагласи, проблемни взаимоотношения, неумение за разрешаване на конфликти</p> <p>Манипулативност, ненадеждност, липса на уважение към етични норми и организационни правила</p> <p>Демонстративност, раздразнителност, завишена самооценка, склонност към импулсивни действия</p> <p>Емоционална лабилност</p> <p>Затвореност, ниска общителност, склонност към самоизолация, лоши социални умения</p> <p>Необичайни мисли и преживявания, индикатори за сериозна психична дезадаптация</p> <p>Депресия, суицидни идеи и намерения</p> <p>Склонност към злоупотреба с алкохол или употреба на наркотици</p>	<p>Селектор Про - Тест за оценка на психологичната пригодност за професионални дейности с висока степен на обществен риск</p>
<p>5. Морална и социална зрялост</p>	
<p>Интегритет</p> <p>Разбиране и спазване на правила и норми</p> <p>Честност</p> <p>Отношение към кражби и злоупотреби</p> <p>Устойчива мотивация</p> <p>Преценка на собствените възможности</p> <p>Дисциплинираност</p> <p>Уважение към другите</p>	<p>Integrity Check - Тест за оценка на индивидуалните нагласи за спазване на социални, морални и организационни норми и правила</p>

III. Видове психофизиологични и психологични изследвания (ПФПИ):

1. В зависимост от целите се провеждат първоначално, периодично, контролно и повторно ПФПИ.

2. Първоначално ПФПИ:

2.1. Провежда се на:

2.1.1. кандидати за назначаване на операторски длъжности;

2.1.2. служители по чл. 64, ал. 2, т. 1, букви "а" и "б" от Закона за безопасното използване на ядрената енергия и чл. 21, ал. 1 от Наредбата за условията и реда за придобиване на професионална квалификация и за реда за издаване на лицензии за специализирано обучение и на удостоверения за правоспособност за използване на ядрената енергия, на които предстои назначаване/преназначаване на лицензионна длъжност, но не са преминали първоначално ПФПИ.

2.2. Първоначалното ПФПИ включва пълния набор от 10 теста, изброени в таблица 1.

3. Периодично ПФПИ.

3.1. Провежда се на:

3.1.1. служители на оперативни лицензионни длъжности, подлежащи на явяване на изпит пред Квалификационна изпитна комисия на АЯР или на АЕЦ;

3.1.2. служители, заемащи ръководни лицензионни длъжности, включени в списък към Лицензията за експлоатация на ядрено съоръжение, издадена от АЯР, за явяване пред Квалификационна изпитна комисия на АЯР.

3.2. Периодичното ПФПИ на служителите по т. 3.1.1 съдържа редуциран набор от тестове, както следва:

3.2.1. ART - Тест за оценка на абстрактно-логическото мислене;

3.2.2. RT - Тест за оценка на сложна сензомоторна реакция;

3.2.3. DAKT - Тест за оценка на селективното внимание и на скорост и точност на възприятието;

3.2.4. VISGED - Тест за оценка на краткосрочната визуална памет;

3.2.5. SWITCH - Превключване между задачи (когнитивна гъвкавост);

3.2.6. Селектор Про - Тест за оценка на психологичната пригодност за професионални дейности с висока степен на обществен риск.

3.3. Периодичното ПФПИ на служителите по т. 3.1.2 съдържа редуциран набор от тестове, както следва:

3.3.1. ART - Тест за оценка на абстрактно-логическото мислене;

3.3.2. SWITCH - Превключване между задачи (когнитивна гъвкавост);

3.3.3. Селектор Про - Тест за оценка на психологичната пригодност за професионални дейности с висока степен на обществен риск.

4. Контролно ПФПИ.

4.1. Контролно ПФПИ се назначава при:

4.1.1. решение на комисия за анализ на експлоатационно събитие;

4.1.2. писмено искане от ръководител на структурно звено до ресорния директор за изследване на служител.

4.2. Тестовите, включени в контролно ПФПИ, се определят в зависимост от неговите цели.

5. Повторно ПФПИ.

Повторно ПФПИ се назначава в случаите, описани в т. IV 5.3.2. Този вид ПФПИ може да включва до два теста и/или психологическа беседа.

IV. Процедура за провеждане на ПФПИ.

1. Основни изисквания.

1.1. В началото на изследването психологът се представя и предоставя на изследваното лице обща информация за тестовите, продължителността на изследването, предвидените почивки, за значението на заключението от изследването за по-нататъшното участие на лицето в процедура по подбор, преназначаване или явяване на изпит пред Квалификационна изпитна комисия на АЯР или на АЕЦ и за начина на съхранение и опазване на личните данни и резултати.

1.2. Изследваното лице се уведомява, че ще бъдат проведени съответните тестове, предвидени в т. III, всеки от които включва инструкция и кратки упражнения. Неговата задача е да прочете самостоятелно инструкцията, след което да изпълни упражненията и самият тест.

1.3. Психологът стартира администрацията на тест едва когато се е уверил, че изследваното лице напълно разбира инструкцията.

2. Условия за провеждане на ПФПИ.

2.1. Психофизиологично и психологично изследване се провежда без присъствието на трето лице, при заглушени телефони и поставена предупредителна табела от външната страна на вратата.

2.2. Психофизиологично и психологично изследване се провежда само в първата половина на деня.

2.3. Изследваното лице трябва да е отпочинало и в добро физическо и психично състояние, за да се осигури пълноценното изпълнение на задачите.

3. Стъпки на провеждане на ПФПИ.

3.1. Процедурата на първоначалното ПФПИ следва следните стъпки:

3.1.1. изследваното лице писмено декларира, че се намира в добро физическо и психично състояние;

3.1.2. изследваното лице вписва основна биографична информация в Карта за начално изследване;

3.1.3. администрация на тестовете по таблица 1 в последователността, описана в таблицата, с изключение на RISIKO - Тест за оценка на склонността към поемане на риск, който се администрира след администрирането на тест SWITCH за оценка на способността за превключване между задачи;

3.1.4. провеждане на психологична беседа.

3.2. Процедурата на провеждане на първоначално, периодично, контролно и повторно ПФПИ е идентична, с изключение на набора от тестове, които се използват за различните видове ПФПИ. Редът, в който се провеждат тестовете и беседата, не може да бъде променен.

4. Обработка на резултатите.

4.1. Преобразуване на суровите резултати в стандартни оценки.

4.1.1. Преобразуване на оценките от тестовете Селектор Про и Integrity Check не е необходимо, тъй като резултатите се предоставят във вид на стандартни оценки от системата STEN (Standard Ten) - 10-степенна скала със средна 5,5 и стандартно отклонение 2.

4.1.2. Резултатите от тестовете ART, RT, DAKT, SIGNAL, VISGED, SWITCH, RISIKO и BACO се предоставят от системата във вид на сурови оценки (например брой верни отговори, брой грешки, брой пропуски, време за изпълнение). Тези оценки се преобразуват в стандартни Z оценки със средна 0 и стандартно отклонение 1 по формулата:

, където:

Y_i е индивидуалното отклонение от 0;

X_i - индивидуалният резултат на лицето по даден тест;

- емпирично установената средна стойност на нормативната извадка;

? - емпирично установеното стандартно отклонение на нормативната извадка.

4.1.3. Резултатите от всички тестове във вид на стенове или Z оценки се нанасят във форма "Резултати от психофизиологичното изследване". Формата съдържа името на изследваното лице, длъжността, за която кандидатства, датата на провеждане на изследването и таблици за резултатите от всеки тест. Психологът, обработил резултатите, се подписва.

4.2. Изготвяне на оценъчни графики.

4.2.1. В оценъчните графики се нанасят получените стандартни оценки за всеки показател. Границите на нормата по всеки показател са предварително очертани.

4.2.2. На емпирична основа са разработени различни норми за две групи длъжности, подлежащи на ПФПИ.

4.2.2.1. В група 1 попадат служители от висш ръководен персонал, ръководен персонал и оперативен персонал, зает с осъществяването на дейности, свързани с осигуряването и контрола на ядрената безопасност и радиационната защита.

4.2.2.2. В група 2 попадат кандидати за назначаване на операторски длъжности и служители на операторски длъжности и длъжности, в чиито функции влизат дейности, свързани с влияние върху ядрената безопасност и радиационната защита.

4.2.3. Разработени са две оценъчни графики за представяне на резултатите по две групи професионално значими качества - "Способности" и "Личностни особености".

4.2.3.1. Оценъчна графика "Способности" визуализира в индивидуален профил резултатите от показателите от тестовете за оценка на професионално значимите качества:

А. Интелигентност, мислене и вземане на решения;

Б. Психофизиологични качества;

В. Способност за поддържане на устойчиво изпълнение в стресови ситуации.

4.2.3.1.1. Графиката представлява списък от 16 психофизиологични и психологични показателя, до който е разположена обща за всички тях стандартна Z скала със средна 0 и стандартно отклонение 1.

4.2.3.1.2. Оценъчна графика "Способности" се подбира в зависимост от длъжността, за която изследваното лице кандидатства или която заема. Резултатите от изследването на кандидати и служители от група 1 се нанасят в Оценъчна графика "Способности" по образец (графика 1) за психофизиологичен и психологичен подбор на кандидати за работа и служители от група 1. Резултатите от изследването на кандидати и служители от група 2 се нанасят в Оценъчна графика "Способности" по образец (графика 2) за психофизиологичен и психологичен подбор на кандидати за работа и служители от група 2.

Графика 1

Графика 2

4.2.3.2. Оценъчна графика "Личностни особености" се прилага за представяне на индивидуалните резултати в стандартни стен оценки от 18 показателя от тестовете за оценка на професионално значимите качества:

- А. Психични, емоционални и поведенчески отклонения;
- Б. Морална и социална зрялост.

4.2.3.2.1. Нормите, според които се интерпретират резултатите в оценъчна графика "Личностни особености", не се различават за двете групи длъжности. Резултатите на всички изследвани лица се нанасят в Оценъчна графика "Личностни особености" по образец (графика 3) за психофизиологичен и психологичен подбор на кандидати за работа и служители от групи 1 и 2.

Графика 3

5. Интерпретация на резултатите.

Интерпретацията на резултатите се извършва в две стъпки, отнасящи се до оценъчна графика "Способности" и оценъчна графика "Личностни особености".

5.1. Оценка за психофизиологична и психологична пригодност от оценъчна графика "Способности".

5.1.1. Оценъчна графика "Способности" се интерпретира съгласно следните правила:

- 5.1.1.1. отчита се величината на отклоненията от очертанятия обхват на нормата;
- 5.1.1.2. отчита се отказ да се изпълни тест.

5.1.2. На всяко от установените отклонения или откази се приписват точки съгласно следната схема (таблица 2):

Таблица 2. Интерпретация на резултатите от оценъчна графика "Способности"

Величина на отклонението или отказ	Точки
Незначително отклонение $\leq 0,5 Z$	1
Значително отклонение $> 0,5 Z$	2
Отказ	3

5.1.3. Точките, приписани на отклоненията, се събират. При брой точки, по-малък или равен на 4, оценката от оценъчна графика "Способности" е "Отговаря на изискванията". При брой точки, по-голям от 4, оценката е "Не отговаря на изискванията".

5.2. Оценка за психофизиологична и психологична пригодност от оценъчна графика "Личностни особености".

5.2.1. Резултатите от психологическите въпросници, нанесени в оценъчна графика "Личностни особености", се интерпретират съгласно следните правила:

- 5.2.1.1. отчита се величината на отклоненията от очертанятия обхват на нормата;
- 5.2.1.2. отчита се отказ да се изпълни тест;
- 5.2.1.3. отчита се недостоверност;

5.2.1.4. на отклоненията се приписват точки съгласно следната схема (таблица 3):

Таблица 3. Интерпретация на професионално значимите личностни показатели

Величина на отклонението, отказ, недостоверност	Точки
Незначително отклонение ≤ 1 стен	1
Значително отклонение > 1 стен	2
Отказ	3
Недостоверност	1

5.2.1.5. Точките се сумират. При брой точки, по-малък или равен на 4, оценката е "Отговаря на изискванията". При брой точки, по-голям от 4, оценката е "Не отговаря на изискванията".

5.3. Крайна оценка от изследването.

5.3.1. Крайната оценка "Отговаря на изискванията" се определя при резултат едновременно от двете оценъчни графики "Отговаря на изискванията".

5.3.2. В случай че изследвано лице има оценка от оценъчна графика "Способности" "Не отговаря на изискванията" и оценка от оценъчна графика "Личностни особености" "Отговаря на изискванията", по преценка на психолога, провеждащ изследването, може да се назначи провеждане на повторно изследване с до два теста.

5.3.3. В случай че изследвано лице има оценка от оценъчна графика "Способности" "Отговаря на изискванията" и оценка от оценъчна графика "Личностни особености" "Не отговаря на изискванията", по преценка на психолога, провеждащ изследването, може да се назначи провеждане на допълнителна беседа.

5.3.4. Преценката на психолога за назначаване на допълнителна беседа или повторно изследване трябва да бъде подробно аргументирана в заключението.

V. Изисквания към заключението за психофизиологична и психологична пригодност.

1. В заключението е синтезирана получената информация от обективните тестове, самооценъчните въпросници, психологичната беседа и наблюдението на поведението на изследваното лице.

2. Задължителни елементи в заключението са:

2.1. Описание на установените отклонения:

2.1.1. брой и величина на отклоненията по показателите от двете оценъчни графики;

2.1.2. наличие на отказ за изпълнение на тестове;

2.1.3. недостоверност на психологически въпросници.

2.2. Коментар за интраиндивидуалния профил на изследваното лице по отношение на групите професионално значими качества.

2.3. Кратки изводи от проведената психологична беседа по основни теми като мотивация за постижения, справяне с фрустрация, професионални и лични аспирации, екипна работа, комуникативност, готовност за обучение, силни страни и рискове, съобразени с позицията, за която лицето кандидатства или на която работи.

2.4. Впечатления от наблюдението на поведението на изследваното лице по време на изследването.

3. Заключението завършва с кратка и категорична оценка на професионалната пригодност на лицето, която гласи, че изследваното лице отговаря или не отговаря на психофизиологичните изисквания за съответната дейност.

Приложение № 10 към чл. 25, ал. 1

(Ново - ДВ, бр. 40 от 2024 г.)

ЧАСТ 1

ЗАКЛЮЧЕНИЕ ОТ ПСИХОФИЗИОЛОГИЧНО И ПСИХОЛОГИЧНО ИЗСЛЕДВАНЕ

проведено на __.__.20__ г.

Изследвано лице

Кандидат за длъжност

в

Оценка

на професионалната пригодност за операторска дейност в АЕЦ

На основание на резултатите от проведените психофизиологични изследвания се преценява, че

отговаря/не отговаря на психофизиологичните изисквания за длъжността.

Изготвил заключението:

(име, фамилия, длъжност, подпис)

Ръководител: .....

(име, фамилия, подпис)

Дата: .....

ЧАСТ 2

ЗАКЛЮЧЕНИЕ ОТ ПСИХОФИЗИОЛОГИЧНО И ПСИХОЛОГИЧНО ИЗСЛЕДВАНЕ

за явяване на изпит пред КИК на АЯР/АЕЦ,

проведено на ____, ____, 20__ г.

Изследвано лице

.....

Длъжност

.....

За длъжност

.....

.....
.....

.....
.....

Оценка

на професионалната пригодност за операторска дейност в АЕЦ

На основание на резултатите от проведените психофизиологични изследвания се преценява, че

.....

отговаря/не отговаря на психофизиологичните изисквания за длъжността.

Изготвил заключението: .....

(име, фамилия, длъжност, подпис)

Ръководител: .....

(име, фамилия, подпис)

Дата: .....

Приложение № 11 към чл. 26, ал. 1

(Ново - ДВ, бр. 40 от 2024 г.)

СЛУЖЕБНА БЕЛЕЖКА

На основание на резултатите от проведените психофизиологични изследвания се преценява, че .....
отговаря/не отговаря на психофизиологичните изисквания за съответната дейност, определени от министъра на здравеопазването, и критериите за психофизиологичен подбор за длъжността

"....."

и може/не може да бъде допуснат до изпит пред Квалификационна изпитна комисия на АЯР.

Забележка .....
.....
.....
.....
.....
.....

Ръководител: .....

Дата: ..... Г.

(име, фамилия, подпис)